

LOKALFÖRSÖRJNINGSPLAN 2010-2013

BAKGRUND

Lokalförsörjningsplan (LFP) är ett verktyg för att staden på såväl lokal som central nivå ska kunna planera det långsiktiga behovet av lokaler. Planen utgår från lokalsituationen som råder per den 1 mars 2010 och uppgifterna redovisas med beräkningar av helårseffekt.

I lokalförsörjningsplanen redovisas:

- Planering för att staden utifrån befolkningsprognos ska ha tillräcklig skolkapacitet - oavsett egen eller fristående regi.
- Planering inom egen regi för en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhetsmiljö.

Ett genomsnittligt barn i Sverige tillbringar under sina första nitton år ungefär halva sin vakna tid i skolmiljön¹. På så sätt är lokalförsörjningen viktigt för en stor del av stadens invånare. Ytterst handlar planeringen om att säkerställa att det oavsett huvudman finns tillräcklig skolkapacitet, med ambitionen är även att åstadkomma en god miljö. Den fysiska skolmiljön inbegriper utöver utemiljön, byggnaden och verksamheten, också tillgängligheten till skolan. Gångstråk till skolan, en fungerande skolgård, bullernivåer och utomhusluftens kvalitet är på så sätt faktorer som är viktiga att beakta i den fysiska planeringen och som bör ligga till grund för beslut att reservera mark för skoländamål. Planen däremot är översiktlig och har inte den detaljeringsgrad som krävs för att redovisa ett helhetsperspektiv.

Läsanvisningar

Under rubriken ”Skolor i Stockholm” redovisas befolkningsprognos och planering för att staden ska ha tillräcklig skolkapacitet - oavsett om skolan drivs i egen regi eller av fristående huvudman. Förvaltningen arbetar med att upprätta ett särskilt planeringsdokument kring den övergripande lokalförsörjningen. När beslut finns för kommunalt huvudmannaskap redovisas projekt under egen regi.

¹ ”Vår tids skola – hur ska den byggas?”, Rådet för arkitektur, form och design. Rapport 2008:2.

Förvaltningens egen regi redovisas per verksamhetslag:

- Grundskola, obligatorisk särskola och skolbarnomsorg
- Gymnasieskola och gymnasiesärskola
- Vuxenutbildning, särvox och kvalificerad vuxenutbildning
- Administrativa lokaler

Planen speglar lokalbeståndet per den 1 mars 2010. Redovisning av förändringar i lokalbeståndet gäller perioden 1 mars 2010-2013 och ekonomiska uppgifter redovisas med beräkning av helårseffekt. Vid de ekonomiska beräkningarna har hänsyn tagits till projekts prioritet, indexuppräknings av hyra och amortering, men inte till relevantförändringar eller byggkostnadsindex. Förteckningar över planerade projekt redovisar bland annat projekts prioritet och det är viktigt att observera att även projekt med låg prioritet ingår. Projekt under 5 mnkr är inte medräknade. Projektens investeringsnivå anges enligt offert om en sådan finns och är inte uppräknade med byggkostnadsindex.

Befolknings- och relevantprognoser sträcker sig fram till år 2018 och har levererats från Stockholms stads Utrednings- och statistikkontor AB (USK). Befolkningsprognosen innehåller till skillnad från relevantprognosen även planerad nybyggnation.

Inhyrda lokaler redovisas efter huvudsakligt verksamhetsinnehåll och hänsyn tas då inte till att exempelvis lokalyta/kapacitet i grundskolor hyrts ut till stadsdelsförvaltningar för att användas som förskola. På samma sätt ingår i gymnasieverksamhetens lokalbestånd lokalytor/kapacitet som används för vuxenutbildning.

Tidigare lokalföröpfjningsplaners lokalbilaga har enligt stadsledningskontorets anvisningar utgått och motsvarande uppgifter kommer att hämtas ur stadens nya fastighetsdatasystem (LOIS) i takt med att systemet är i drift. Utbildningsförvaltningen är en av två pilotföröpfjningar och bedömningen är att tillförlitliga rapportuttag ska vara möjliga att göra vid halvårsskiftet 2010.

BUDGET OCH VERKSAMHETSPLAN

Stadens budget 2010 och utbildningsnämndens verksamhetsplan har fastställt mål, aktiviteter och indikatorer. I lokalföröpfjningsplanen belyses dessa i första hand under respektive verksamhetslag.

Fullmäktige har fastställt tre inriktningsmål som är gemensamma för stadens verksamheter:

- Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besökande
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Under respektive inriktningsmål finns KF:s mål för verksamhetsområdet:

- Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad
 - Nämndmålet: Utbildningsnämnden bidrar till att skolans arbetsmiljö upplevs som trygg och säker

I lokalförsörjningen innebär det att vid nybyggnation eller ombyggnation säkerställs att otrygga miljöer byggs bort eller förhindras, att förvaltningen säkerställer att fastighetsägaren har ett tillfredställande brandskydd.

- Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö
 - Alla elever/studerande omfattas av en god fysisk och psykosocial miljö.

Förvaltningen fortsätter arbeta med tillgänglighet i skolorna, bland annat enkelt avhjälpna hinder i publika lokaler. En inventering av samtliga grundskoleskolgårdar startar under våren 2010.

- Fler elever/studerande når målen för utbildningen
 - Ökad samverkan skola – skolbarnomsorg

Lokaler i skolan ska kunna användas flexibelt till både skolverksamhet och skolbarnomsorgsverksamhet för att minska lokalkostnaderna.

- Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna
 - Utbildningsnämnden ökar resurserna till kärnverksamheterna genom en effektivare administrations- och lokalhantering

Hyreskostnadens andel av förvaltningens totala kostnad ska sänkas. För att sänka kostnaderna är det viktigt att vidta åtgärder för att undvika nybyggnation. Den enskilt viktigaste åtgärden är att genom kapacitetshöjande åtgärder tillvarata redan befintliga resurser. Genomsnittlig hyra för pedagogiska lokaler (i egen regi) per kvadratmeter, genomsnittlig yta² per elev/studerande och genomsnittlig hyreskostnad per elev/studerande är indikatorer för att mäta effektivitet och fokus på kärnverksamheterna. Utbildningsnämnden och stadsdelsförvaltningarna ska fortsätta samverka för ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna. Vidare fortsätter översynen av grundskolornas externa lokaler.

² Med yta avses bruksarea (BRA), dvs. byggnadens area inkl innerväggar, trapphus, källare etc. men exkl. byggnadens omslutande konstruktion.

Organisation

Lokalansvaret inom utbildningsförvaltningen har fördelats på grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen, vuxenutbildningsavdelningen, administrativa avdelningen och personalavdelningen. Avdelningarna har budget-, drift- och planeringsansvar. De är beställare gentemot kvalitets- och ekonomiavdelningens lokalenhet som handlägger fastighetsrättsliga ärenden och byggnadsprojekt över 500 tkr. Lokalenheten svarar även för förvaltningens hyres- och avtalsadministration. I enhetens uppdrag ingår övergripande planering för att säkerställa tillgången till skolkapacitet oavsett skolhuvudman. Ansvaret innebär att lokalenheten ansvarar för enskilda projekt fram till att beslut finns om huvudmannaskap. Driftansvar respektive ansvar för mindre ombyggnadsprojekt under 500 tkr har delegerats till respektive skolenhet.

SAMMANFATTNING

I lokalförsörjningsplanen redovisas planering för att staden utifrån befolkningsprognosen ska ha tillräcklig skolkapacitet oavsett huvudman. Det är också ett planeringsverktyg för egen regin för att få en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhetsmiljö.

Under prognosperioden ökar antalet barn mellan 6-15 år med 6 300 barn. Den största ökningen sker i åldersgruppen 6-12 år. Ökningen har geografiska variationer och de största ökningarna sker i nybyggnadsområden. Antalet personer i åldersgruppen 16-18 år minskar nu och antalet som börjar på gymnasiet ht 2010 är ca 9 700 och kommer år 2013 att vara ca 8 500. Det är en minskning med cirka 1 200 elever. Därefter fortsätter minskningen av elever i gymnasieåldern ända fram till år 2018 då det istället sker en kraftig ökning av elevantalet. Det kommer att ställa stora krav på förvaltningen att nyttja tillgängliga resurser flexibelt för elever i olika åldrar.

Tabell: Befolkningsutveckling i ålder 6-18 år 2010-2013 samt 2018, källa USK

År	6-15 år	16-18 år
2010	76 600	26 000
2011	78 300	25 400
2012	80 400	24 900
2013	82 900	24 000
2018	92 100	23 800

Förvaltningens inriktning är att säkerställa kapacitet för de yngsta eleverna i närområdet från förskoleklass till årskurs fem. Förvaltningen samverkar med stadsdelarna för att, när så är möjligt, omvandla förskola till skola och tvärtom. De äldre eleverna förutsätts kunna flytta sig i ett större geografiskt område. Nya

stadsutvecklingsområden kan ligga långt från befintliga skolor och ofta finns det förväntningar på att det ska vara möjligt att få sin skolgång i det nya bostadsområdet.

I första hand löses behov av ökad kapacitet genom befintliga skolor. I andra hand initieras planering för att öka kapaciteten genom etablering av nya skolenheter. Förvaltningen avser också att under planperioden utreda möjligheten att i vissa fall bedriva grundskoleverksamhet i annan kommun när det är mer lämpligt än ny byggnation. Från och med höstterminen 2010 tillämpas inte skolpliktsområdena vid intag till förskoleklass utan närhetsprincipen kommer att gälla. Hur det påverkar söktryck och rörelser till och från olika skolor är ännu inte känt men förvaltningen arbetar med kapacitetshöjande åtgärder inom befintligt bestånd för att begränsa behovet av nya skolenheter.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med att åskådliggöra skolval, kapacitet, och många andra faktorer i ett geografiskt informationssystem för att lättare kunna avgöra var resurser ska allokeras och hur prioriteringar ska göras.

I dagsläget bedöms kapacitetsutnyttjandet inom utbildningsförvaltningens grundskoleverksamhet till ca 85 procent. Inom gymnasieverksamheten bedöms det till ca 90 procent. Stor osäkerhet finns eftersom grundskolekapaciteten värderats olika av olika stadsdelsförvaltningar samt att lokaler redovisas efter huvudsakligt verksamhetsinnehåll. Hänsyn tas därför inte till att exempelvis lokalyta i grundskolor hyrts ut till förskola eller när vuxenutbildning finns i gymnasieskolor. Oavsett osäkerheten i kapacitetsbedömningar kan konstateras att ledig kapacitet finns i områden med vikande elevunderlag och att brist på kapacitet finns i områden där det byggs nya bostäder (och i innerstaden).

En inventering av behov och förväntat pris för att genomföra tillgänglighetsåtgärder till skolornas publika lokaler har genomförts under våren 2010. Nämnden kommer i särskilt ärende under försommaren att ta ställning till genomförande.

Ett annat fokusområde är att lokalmässigt integrera skolbarnomsorgen och den obligatoriska särskolan i grundskolan. Ett annat prioriterat uppdrag är att sänka hyreskostnadens andel av egen regins totala kostnad. 2010 bedöms hyreskostnadens andel av den totala kostnaden uppgå till 13 procent inom grundskolan, 26 procent av gymnasieskolans totala kostnad och 12,2 procent av vuxenutbildningens totala kostnad. Prognosen är osäker då samtliga projekt inte är kostnadsberäknade. Det har heller inte varit möjligt att ta hänsyn till elevantalsutvecklingen, vilken är avgörande för verksamheternas ekonomi.

Inom egen regin finns ett antal planerade lokalförändringar, vilka beskrivs utifrån vilken fas de befinner sig i och vilken prioritet de har. Planen innehåller därför även projekt med låg prioritet. Projekten är till stor del aktualiserade för att komma tillrätta med bristande kapacitet, alternativt överkapacitet eller myndighetskrav alternativt risk för myndighetskrav. Projekt som genomförs innehåller ofta även anpassningar för att förbättra arbetsmiljön och för att bättre anpassa lokalerna till dagens pedagogiska verksamhet.

Förändringar inom gymnasieskolan fastställdes i samband med verksamhetsplanen för 2009 och avsikten är att i verksamhetsplanen för 2011 ha tillräckligt väl underbyggt underlag för att kunna föreslå nämnden ytterligare åtgärder. I takt med att befolkningen i gymnasieålder minskar från och med 2011 kommer situationen med konstant antal elever på de kommunala skolorna och ökande andel elever på de fristående skolorna inte att kunna fortgå. Eleverna räcker helt enkelt inte till. De populäraste gymnasieskolorna, framförallt i innerstadsområdet, kommer säkerligen även fortsättningsvis att ha fler sökande än platser, detta oavsett kommunal eller fristående huvudman. Möjligheten att växla gymnasielokaler till grundskolelokaler analyseras vidare.

Tabell: Utbildningsförvaltningens hyreskostnader 2010-2013, mnkr

Utbildningsförvaltningens egen regi	2010	2011	2012	2013
Beräknad bruttohyreskostnad per år	1 457	1 490	1 514	1 521
Beräknad hyresintäkt per år	16	17	17	17
Beräknad nettohyreskostnad per år	1 441	1 473	1 497	1 504

SKOLOR I STOCKHOLM

Inledning

Under denna rubrik redovisas befolkningsprognos, större nybyggnadsområden och planering för att staden ska ha tillräcklig skolkapacitet – oavsett om skolan drivs i egen regi eller av fristående huvudman.

Stockholms skolutbud består av såväl kommunala som fristående skolor. Eleverna och föräldrarna gör sina skolval utifrån olika prioriteringar. Stockholms skolmarknad är mycket rörlig. Elever (och deras föräldrar) gör val och omval. I genomsnitt bytte de elever som började skolan 1997 skola drygt en gång utöver det byte som sker vid studieövergångar. Ungefär hälften av eleverna går i annan skola än de tillhör utifrån stadens skolpliktsområden.

I Stockholms stad finns 116 kommunala rektorsenheter med 144 grundskolor.

Det finns 107 antal fristående grundskolor varav 17 är skolor med små elevgrupper för elever i behov av särskilt stöd.

Inom gymnasieskolan finns det 28 kommunala skolor. För närvarande pågår ett pilotprojekt där till exempel tidigare S:t Erik och Kista gymnasier bildar en ekonomisk enhet som består av fem pedagogiska enheter vilka var och en leds av en rektor.

Det finns cirka 110 fristående gymnasieskolor i länet varav cirka 60 finns i staden.

Uppgift saknas om de fristående elevernas totala elevkapacitet.

Befolkningsprognos

Befolkningen i åldern 1-18 ökar från 156 000 till 161 000 mellan 2010 och 2013 för att sedan fortsätta öka fram till 2018.

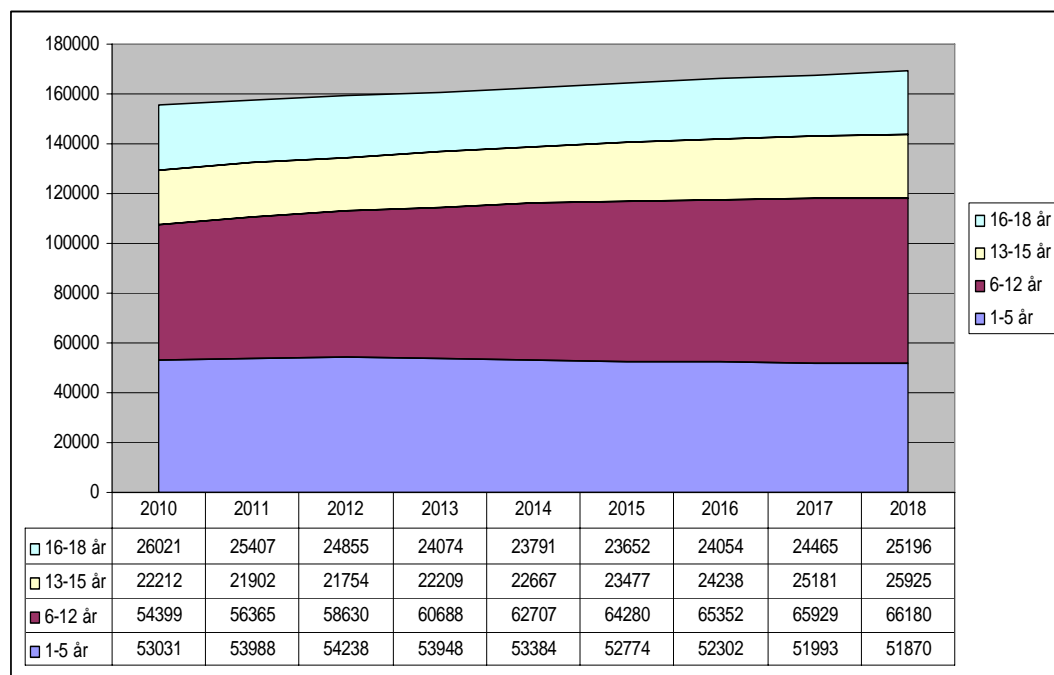

Diagram: Antalet innevånare i Stockholm i åldern 1-18 år.

Befolkningen i ålder 1-5 år är ca 53 000 år 2010 och ökar fram till 2012 för att sedan minska 2013 och framåt (2018). I åldern 6-12 år ökar antalet kraftigt från ca 54 000 år 2010 till 61 000 år 2013, det vill säga en ökning med 7 000 personer. Ökningen fortsätter även efter planeringsperioden men i mer blygsam takt. 2018 uppgår antalet 6-12 åringar till ca 66 000. Antalet personer i åldern 13-15

förändrar sig relativt lite mellan 2010 och 2013 men ökar sedan fram till 2018 med cirka 4 000 personer. Personer i ålder 16-18 år minskar med ca 2 000 stycken under planeringsperioden, från ca 26 000 till ca 24 000. Efter planeringsperioden kommer antalet personer i ålder 16-18 år att öka.

En behovsanalys avseende lokaler för de olika skolformerna presenteras under verksamhetsavsnitten nedan.

UTVECKLING AV SKOLLOKALER I INNERSTADEN

SISAB kontaktas av exploateringskontoret och privata byggherrar som vill nyttja delar av skolgårdar i innerstaden för byggnation av bostäder och kommersiella lokaler. En strategiskt viktig fråga är hur utbildningsnämnden ska hantera detta. Elevströmmarna går åt innerstaden för elever i gymnasiet men även de äldre årskurserna i grundskolan och vuxenutbildning kan placeras i innerstaden. Planer finns på att exploatera tomten kring Åsö gymnasium och göra den mer stadsmässig och SISAB har redovisat en möjlig utformning som nämnden bör ta ställning till så snart som möjligt. På Kungsholmen finns det från stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret tankar kring att göra ett slutet kvarter kring Fridhemsskolan vilket skulle kunna ge utbildningsförvaltningen mer skollokaler där. Det finns små möjligheter för SISAB och utbildningsnämnden att på lång sikt neka exploatering om nämnden inte kan redovisa ett eget behov av marken och att nämnden och SISAB avser göra egna byggnationer.

STÖRRE NYBYGGNADSSOMRÅDEN

Nedan listas större nybyggnadsområden där beslut om huvudmannaskap för skola saknas. Vid eventuellt beslut om att etablera en kommunal skolenhet aktualiseras behov av en tidigare etablering för att på så sätt även klara behovet av förskoleplatser i kommunal regi. Motsvarande behov kan även finnas för en fristående enhet som driver förskola och skola. Nybyggnadsprojekt med kombinationer av fristående och kommunal verksamhet försvåras av att fristående skolor inte är momsredovisande.

Annedal – Mariehäll

I stadsdelen Mariehäll som ligger nära gränsen till Sundbyberg pågår stadsförnyelse som innefattar bebyggelse av det nya området Annedal. Byggnationen har redan påbörjats och ska stå färdig 2015. Vid full utbyggnad skapas 2 000 nya lägenheter. En skola för åk F-5 för 700 elever är planerad. Utbildningsnämnden har beställt projektering av en skola och SISAB har levererat offert och ett färdigt underlag. Till den nya skolan har idrottsanläggning inte kunnat säkerställas, och därför har förvaltningen beställt en utredning om möjlig

skolan i fastigheten Baltic 8 – där det också skulle vara möjligt att inrymma en idrottshall.

Hammarby sjöstad

När planområdet Hammarby Sjöstad omkring år 2017 är fullt utbyggt, kommer det att finnas 11 000 lägenheter, varav 1 500 på södermalmssidan av kanalen. Uppskattningsvis innebär det sammanlagt 25 000 invånare. Planprojektet Henriksdalshamnen som uppförs nu innehåller ca 880 nya lägenheter med inflyttning mellan 2009 fram till 2012. Det närmsta året färdigställs även 250 lägenheter inom detaljplanen för Sjöstadporten och 70 lägenheter i gamla Lumafabriken. Fem ytterligare detaljplaner är under arbete: Fredriksdal 400 lägenheter, Henriksdalshamnen 2, Lugnet 2 och 3 samt Danvikstorg med uppskattningsvis 1 500 lägenheter.

Norra Djurgårdsstaden

Planering pågår för ett stort stadsutvecklingsområde med cirka 10 000 nya bostäder och 30 000 nya arbetsplatser. De första etapperna av Norra Djurgårdsstaden omfattar cirka 5 000 nya bostäder i Hjorthagen. Ny skolkapacitet för de lägre årskurserna kommer att behövas i området.

Järvalyftet

I Vision Järva 2030 beskrivs hur förbindelsen mellan stadsdelarna norr och söder om Järvakilen ska förstärkas. I samband med Järvalyftet planeras nya bostäder och omläggning av trafik.

Karolinska – Norra Station

Inom Norra Stationsområdet planeras 4 000 nya lägenheter som ger förutsättningar för cirka 10 000 boende. Första etappen beräknas vara klar år 2017. Mark för skola har inte reserverats inom området, istället kommer Sveaplans gymnasium att nyttjas som grundskola (troligtvis för de äldre årskurserna) när Stockholms universitet lämnar lokalerna. Förvaltningen arbetar för att säkra skolkapacitet i de senare etapperna som ligger i de västliga delarna av planområdet och/eller säkerställa kapacitet i Solna.

Kista

I enlighet med Kistavisionen pågår planering av 3 500 nya bostäder. Möjligheten att knyta ihop Kista med omgivande stadsdelar studeras i Järvalyftet.

Västra Kungsholmen

Planprojektet Lindhagen på nordvästra Kungsholmen beräknas innebära att 20 000 personer bor i området år 2017, vilket ska sättas i relation till de 7 000 personer

som bodde i området år 2005. Befolkningsprognosen för Kungsholmen i sin helhet visar en ökning med 1 000 personer i grundskoleåldern fram till 2017.

Befolkningen i åldern 6-11 år ökar med cirka 680 personer och i åldern 12-15 år med cirka 320 personer. Förslag på inplacering av nya skolor har upprättats av stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret i samråd med Kungsholmens stadsdelsförvaltning och har redovisats för utbildningsnämnden i samband med ärende om utbyggnad av Kullskolan. För närvarande projekteras ombyggnaden av Kristinebergs slottsflyglar till ny skola. Förslag om inhyrning av lokaler för grundskola i Campus Konradsberg kommer att tillställas nämnden under våren.

Spånga – Bromsten

I delar av Bromstens industriområde planeras en förtätning med bland annat bostäder. Stadsbyggnadsnämndens programförslag innehåller cirka 1 100 lägenheter. Därutöver sker nybyggnation i närområdet, vilket innebär att det totala antalet nya lägenheter beräknas uppgå till 1 700. Planeringsprogrammet beaktar befintliga fastighetsgränser och möjligheter till en etappvis utbyggnad, vilket gör att exploateringen beräknas pågå under en tioårsperiod. Planeringsprogrammet inkluderar en ny skola som kan ta emot elever från de cirka 1 700 nya lägenheter. Inom skoltomten vid nuvarande idrottsplats föreslås även 6 förskoleavdelningar inrymmas. Då bostadsbyggnationen sker under en tioårsperiod är det angeläget att pröva möjligheten att successivt bygga ut den nya skolan och att nyttja kringliggande skolor för äldre elever. Samplanering med berörd stadsdelsförvaltning kan innebära att förskola inryms i skolan och avvecklas i takt med att antalet grundskoleelever ökar.

Telefonplan

Cirka 3 000 nya bostäder planeras i området. Byggandet har redan startat och kommer att vara avslutat inom 3 år.

Årstafältet

Årstafältets omvandling är bara i sin linda och det första detaljplanearbetet kommer att påbörjas under året. Stadsbyggnadskontoret bedömer att den nya stadsdelen kan vara färdigställd om 15-20 år. I början av projektet kan en möjlig utbyggnadstakt vara cirka 300-400 lägenheter är de första kvarteren påbörjas tidigast 2012-2013. Bebyggelsen kommer att omfatta en yta om 30 hektar med närmare 4 000 lägenheter och 2 600 arbetsplatser.

Kapacitet och kapacitetsutnyttjande

Stockholms stads grundskolor är, genom sin storlek, den dominerande aktören på skolmarknaden. De 144 kommunala skolorna har en sammantagen bedömd kapacitet om 68 100 elevplatser. De fristående grundskolorna har en kapacitet om

ca 18 700 elevplatser³. Det ger ett överskott på platser som delvis nyttjas av elever utanför Stockholm. Det finns inga tillgängliga uppgifter på hur många elever det handlar om, det vet bara skolorna själva.

Stockholms stads gymnasieskolor omfattar 28 skolor med en bedömd kapacitet om knappt 20 000 elevplatser. Antalet individer i gymnasieålder som har valt en fristående gymnasieskola successivt ökat under de senaste åren till drygt 30 procent. Andelen elever som valt att studera i andra kommuner eller landsting har hållit sig relativt konstant.

Antalet fristående gymnasieskolor i länet är ca 110, varav 63 i staden. Någon beskrivning av fristående gymnasieskolors kapacitet motsvarande grundskolan har inte tagits fram då programutbudet gör det svårbedömt. Sannolikt finns avvikelser mellan skolors verkliga kapacitet och det sammantagna antalet utbildningsplatser. Därutöver är skolmarknaden regional och kapaciteten är därför inte tillgänglig enbart för stockholmselever.

Kapacitet i egen regi ska på sikt redovisas i form av teknisk kapacitet (utifrån exempelvis tekniska och funktionella begränsningar och myndighetskrav) och verksamhetskapacitet (utifrån verksamhetens specifika behov, exempelvis beslut om gruppstorlek). I dagsläget finns enbart ett kapacitetsmått. Denna kapacitet redovisas som teknisk kapacitet, men är i realiteten ett mellanting mellan de två kapacitetsmått som ska användas i framtiden.

Förändringar i lokalbeståndet

En växande storstad ställer stora krav på utbyggnad av offentlig service i nybyggnadsområden samtidigt som servicebehovet minskar på andra platser. I första hand påverkas grundskolan av ändrat behov av service.

Förvaltningens inriktning är att säkerställa kapacitet i närområdet för de yngsta eleverna från förskoleklass till årskurs fem. Samverkan finns med stadsdelsnämnderna för att när så är möjligt använda skolan som förskola. De äldre grundskoleeleverna från årskurs sex till nio förutsätts förflytta sig inom ett större geografiskt område. Nya stadsutvecklingsområden kan däremot ligga långt från befintliga skolor och ofta finns förväntningar om att det ska vara möjligt att få sin skolgång i det nya bostadsområdet.

³ De fristående grundskolorna i Stockholm har i samband med framställandet av katalogen "Dags att välja skola" lämnat in uppgifter på elevkapacitet inför läsåret 2009/2010.

I första hand löses behov av ökad kapacitet genom befintliga skolor. I andra hand initieras planering för att öka kapaciteten genom att möjliggöra etablering av nya skolenheter. Detta sker oavsett om en kommunal eller fristående skola ska etableras. I ett långsiktigt perspektiv kan skolkapaciteten säkerställas genom planbestämmelser och ytterst genom att staden genom SISAB äger skolbyggnader.

Ett perspektiv som ibland förespråkas är att överge ambitionen att etablera nya permanenta byggnader och istället etablera tillfälliga byggnader. På så sätt säkerställs behovet av skolkapacitet samtidigt som lokalavveckling möjliggörs i takt med demografiska förändringar. Ett mer önskvärt alternativ är att utifrån befolkningsutvecklingen etablera kombinationer av permanenta och tillfälliga skolbyggnader. Det finns behov av att utveckla elevantalsprognoser som verktyg i skollokalplaneringen.

Förvaltningen har inte kunskap för att beskriva fristående skolors framtida förändringar med undantag av konsekvenser av redan fattade beslut om etablering. På de platser där friskolorna etablerar sig kommer platserna inte enbart att tillfalla stockholmselever eftersom de fristående skolorna ska vara öppna för alla. Vid en kösituation kan en fristående skola dock ha en viss prioriteringsordning som bland annat kan innebära ett geografiskt avgränsat område.

Gymnasieskolan har hela staden eller regionen som upptagningsområde och påverkas därför av den generella befolkningsutvecklingen i åldersgruppen 16-18 år. I nuläget och några år framöver, när elevantalet går ner, måste lokaler lämnas. Samtidigt behöver en planering för att möta en kommande elevuppgång påbörjas. Nya undervisningslokaler kan i framtiden även inrymmas i byggnader där flera aktörer, utbildningsanordnare och företag, samverkar kring olika lokal- och servicefunktioner.

Inför genomförandet av gymnasiereformen 2011 pågår ett omfattande planeringsarbete avseende fördelning av program på skolor, hur verksamhet kan samordnas och vilka lokaler som kan lämnas. Beslut om åtgärder fattas i samband med nämndens verksamhetsplan för 2011.

Den förväntade gymnasiereformen och den stora rörligheten på länets gymnasiemarknad gör prognoser som sträcker sig längre än tre år framåt mycket vanskliga, särskilt som större omstruktureringar tar 3-5 år att genomföra.

Utredningar där beslut om huvudmannaskap saknas (egen regi redovisas under respektive skolform)

Utredningsskede⁴

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering ⁵ (mnkr)	Inriktningsbeslut
Hjorthagen	3 ⁶	Exploateringsområde med ny skola	150,0	
Sveaplans gymnasium	3	Inhyrning för grundskola i stället för ny skola på Norra stationsområdet, 2013-14		
NV Kungsholmen	3	Ny skola utöver utökning av Kullskolan	150,0	
Sjöstaden, Henriksdal	3	Ny skola	150,0	
Bromsten	3	Ny skola vid idrottsplatsen	150,0	
Liljeholmen	3	Säkerställa kapacitet i exempelvis Högalid (se grundskola)		
Mariehäll		Utredning om alternativ skola inhyrd i fastigheten Baltic 8.		Vt 2010
Lövholmen	3	Ersätter Gröndalsskolan och ger ny kapacitet	150,0	

SAMVERKAN

I samband med att utbildningsförvaltningen avvecklar lokaler tillfrågas alltid berörd stadsdelsförvaltning om eventuellt intresse att överta hyresavtal. Stadens nya fastighetsdatasystem (LOIS) är under uppbyggnad och kommer att underlätta informationsutbyte mellan förvaltningar.

Främst grundskoleavdelningen har regelbundna kontakter med stadsdelsförvaltningar som gör förfrågningar om möjlighet att omvandla skollokaler till förskola. Ett hinder för omställning till förskola är att lokalbehovet ofta finns i tillväxtområden där även behovet av skollokaler är stort.

I samband med planering av nya skolenheter är successiv växling från förskola till grundskola en etablerad form av samverkan. Genom sådana lösningar minimeras risken för tomgångshyra och staden får större möjlighet att hantera osäkerhet kring barn- och elevantal. Det är önskvärt att utöka samverkan så att även renodlad förskoletablering sker så att det är möjligt att ställa om förskolelokaler till skola. Det är i första hand önskvärt i de fall förskolor byggs i skolors närområde.

Samverkan med idrottsförvaltningen sker för att ersätta nybyggnation av skolidrottshallar med timhyra. För att en kommunal skola ska kunna förlita sig till

⁴ Utredningsskedet omfattar förvaltningens behovsanalys, verksamhetsbeskrivning, lokalprogram, skisser, översiktlig teknisk utredning och kostnadsuppskattning. Ärenden över 50 mnkr ska anmälas i kommunstyrelsens ekonomiutskott innan beslut i nämnd.

⁵ Hyresgenererande investering. I utredningsskedet är summan mycket osäker.

⁶ Prioritet 3: angelägen och aktuell åtgärd. Prioritet 1-5 redovisas i sin helhet på annan plats.

timhyra förutsätts att hallen ligger i skolans närhet så att den aktuella skolans behov av halltid kan ges förtur om flera skolor konkurrerar om samma tid.

FÖRSKOLEVERKSAMHET (ENSKILT DRIVEN VERKSAMHET)

Inledning

33 procent av barnen i Stockholms stad går i någon av de 405 enskilt drivna förskolor som finns i staden. Av fritidshemsbarnen går 24 procent på något av de 100 enskilt drivna fritidshemmen.

Behovsanalys

Antalet barn i åldern 1-5 år är ca 53 000 i år och förväntas öka och nå max år 2012 med ca 54 000 barn för att sedan sakta minska fram till 2018 då det förväntas vara ca 52 000 barn.

Kapacitet och kapacitetsutnyttjande

Uppgifterna om kapacitet och kapacitetsutnyttjande är osäkra. Ett rimligt antagande är att antalet inskrivna barn i princip motsvarar förskolornas kapacitet. De enskilt drivna förskolorna har knappt 16 000 inskrivna barn och i de enskilt drivna fritidshemmen finns drygt 5 500 barn.

Förändringar i lokalbeståndet

Känt är att nio nya förskolor och två förskolor med varsin ny avdelning har startat eller kommer att starta under 2010. Det innebär en utökad kapacitet med 471 platser jämfört med 2009. Nystartade förskolor kommer snabbt upp till den planerade barnkapaciteten. Troligt är att fler än ovan nämnda förskolor kommer att ansöka om och få godkännande att starta senare under 2010.

Känt antal nystarter av enskilt drivna förskolor 2010

Förskola	SDN	Antal platser	Hyreskompensation
Förskola	Kista	20	Okänt
Förskola	Kungsholmen	100	Troligt
Förskola	Spånga Tensta	19	Okänt
Förskola	Spånga Tensta	15	Okänt
Förskola	Bromma	100	Okänt
Ny avdelning i bef. försk	Rinkeby	22	Nej
Förskola	Skarpnäck	50	Nej
Förskola	Östermalm	50	Troligt
Ny avdelning i bef. försk	Östermalm	14	Troligt
Förskola	Östermalm	30	Troligt
Förskola	Södermalm	51	Troligt

Fritidshem

Förväntat antal nystartade fritidshem under 2010 är kopplat till hur många fristående skolor med åk F-3 som kommer att etablera sig. Uppskattningsvis handlar det om fem till sex nya fritidshem med en sammanlagd kapacitet för ca 500 barn vid full utbyggnad. Platsantalet på fritidshemmen kommer successivt att utökas i takt med uppbyggnaden av antalet elever på skolorna.

Kostnadsutveckling

Då verksamheten drivs i enskild regi finns inga hyreskostnader inom utbildningsnämndens budget.

Beräknat bidrag för förskolor med hög hyra respektive stimulansbidrag

För år 2009 uppgick bidraget för hög hyra till 7 411 tkr. Ersättning beviljades till 75 stycken enskilt drivna förskolor och skolbarnsomsorgsanordnare där den stora majoriteten bestod av förskolor. Under 2010 antas fem av elva nystarter beviljas hyresbidrag. Dessa har tillsammans en barnkapacitet motsvarande 245 barn. Förvaltningen har inte tillgång till uppgifter som krävs för att kunna göra en säkrare bedömning. Nytt för år 2010 är att kommunfullmäktige beslutat att hyreskompensation inte kan sökas för skolbarnsomsorg. Sannolikt är att nivån på den totala ersättningen för förskolan kommer att höjas i takt med att fler enskilt drivna förskolor tillkommer.

Kostnad för stimulansbidrag för förskolor under 2009 var 24 745 tkr. Detta är baserat på 639 inskrivna barn. För förskolor med barn inskrivna under 2008, men där ansökan inkom under 2009, utgick 25 000 kr per barn. För barn inskrivna under 2009 utgick 50 000 kr per barn. Om nu kända förskolor, som redan har eller förväntas starta under 2010, uppnår angiven platskapacitet medför detta en kostnad på 23 550 tkr.

GRUNDSKOLA, OBLIGATORISK SÄRSKOLA OCH SKOLBARNOMSORG (EGEN REGI)

Inledning

Stockholms stads grundskolor ingår i samma ”koncern”, men har stort pedagogiskt friutrymme och ska utvecklas till självständiga enheter. Den nioåriga skolplikten innebär ett särskilt ansvar för att säkerställa barns och ungas tillgång till god skolmiljö. Skolpliktsområden för årskurs 1-9 beskriver geografiska områden kopplade till olika årskurs och är till för att säkerställa elevens tillgång till skola. Vid ledig kapacitet kan en skola besluta om intag utöver det egna

skolpliktsområdet. Inför läsåret 2010/2011 har skolpliktsområden för förskoleklass avvecklats i staden och istället tillämpas skollagens formuleringar om elevens rätt till skola nära hemmet. Vid ansökan om plats i förskoleklass ska tre alternativa skolor anges och förhoppningen är att fristående skolor successivt ska ansluta sig till antagningsystemet. Dessa förändringar kommer att ge nya och ur vissa aspekter bättre förutsättningarna för lokalplanering.

Behovsanalys

Elevantalet beräknas enligt USK:s elevantalsprognos öka i stadens kommunala grundskolor. Årsmedeltalet år 2009 uppgick till 60 700 elever, inklusive särskoleelever och elever från andra kommuner. År 2013 prognostiseras motsvarande elevantal i september månad till cirka 66 400 elever. Ökningen fortsätter även efter planeringsperioden då elevantalet 2018 prognostiseras till 72 900 elever. En osäkerhetsfaktor är tidpunkten för nybyggnation av bostäder. Andra osäkerhetsfaktorer är etablering av fristående skolor och skolors attraktivitet i en konkurrenssituation. 2013 prognostiseras nybyggnationen stå för 3 800 av det ovan redovisade elevantalet. 2018 är motsvarande elevantal 8 400. Elevantalsprognosen per skola inkluderar inte elevantalsförändringar på grund av nybyggnation av bostäder, utan dessa förändringar finns endast prognostiserade för staden totalt och per stadsdel.

Förvaltningen har i planeringsunderlag 2011-2013 justerat det bedömda elevantalet. År 2013 bedöms elevantalet vara 2 660 elever färre än i USK:s elevantalsprognos. Lokalförsljningsplanens beräkningar utgår dock från USK:s prognos utan justeringar.

Föräldrar med barn i lägre åldrar har en tendens att vilja ha barnen i skola nära boendet medan elever/föräldrar i de högre grundskoleåldrarna tenderar att välja en annan skola än den närmaste. Man kan även konstatera att tunnelbanelinjernas sträckning har betydelse för elevströmmarna⁷. Ytterområdenas skolor förlorar konkurrenskraft till förmån för skolor närmare stadens centrum. Drygt 40 procent av eleverna som inte går i den skola de tillhör, går i en annan kommunal skola i stadsdelen medan ungefär 25 procent av eleverna valt en kommunal skola i en annan stadsdel. Jämfört med andra elever väljer fler elever med utländsk bakgrund en annan skola än den de tillhör. Möjligheten för ytterstadselever att gå i innerstadsskolor har minskat och kommer att minska ytterligare i takt med att nya bostäder byggs i innerstaden och innerstadens ytterområden.

⁷ Elevströmmar i Stockholms stad 1998-2005, USK

Kapacitet och kapacitetsutnyttjande

Grundskolornas kapacitet bedöms till totalt 68 300 elevplatser, vilket ska sättas i relation till 60 700 elever år 2009. Det sammantagna kapacitetsutnyttjandet bedöms därmed uppgå till 90 procent år 2010. Motsvarande kapacitetsutnyttjande 2013 skulle uppgå till 97 procent utan hänsyn andra åtgärder än de mindre justeringar som genomförs inför läsåret 2010/2011. Elevantalsökningen ställer krav på kapacitetshöjande åtgärder, vilket redovisas under rubriken "Förändringar i lokalbeståndet".

Samtliga skolor har kategoriserats utifrån det prognostiserade kapacitetsutnyttjandet år 2013. Trots att intervallet för "Acceptabelt" och "Bra" kapacitetsutnyttjande delvis är satt för att av praktiska skäl begränsa antalet skolor med behov av ytterligare utredning och eventuella åtgärder så har 74 skolor ett så "Högt" eller "Lågt" kapacitetsutnyttjande att det finns behov av ytterligare utredning och eventuella åtgärder för att öka kapacitetsutnyttjandet. Det kapacitetsöverskott som år 2013 finns i skolor med "Lågt" kapacitetsutnyttjande prognostiseras till 7 200 platser fördelat på 42 grundskolor. I skolor med "Högt" kapacitetsutnyttjande prognostiseras ett underskott om 2 700 platser fördelat på 32 grundskolor. Åtgärder behöver inte nödvändigtvis innebära utökning eller avveckling. Det primära är att ta tillvara kapaciteten och undvika nybyggnation. För att kunna ta tillvara kapacitet är det viktigt att studera geografiska områden, snarare än enskilda skolor. Att lyckas övervinna olika former av fysiska och psykologiska barriärer kan då vara en förutsättning för att lyckas tillvarata ledig skolkapacitet.

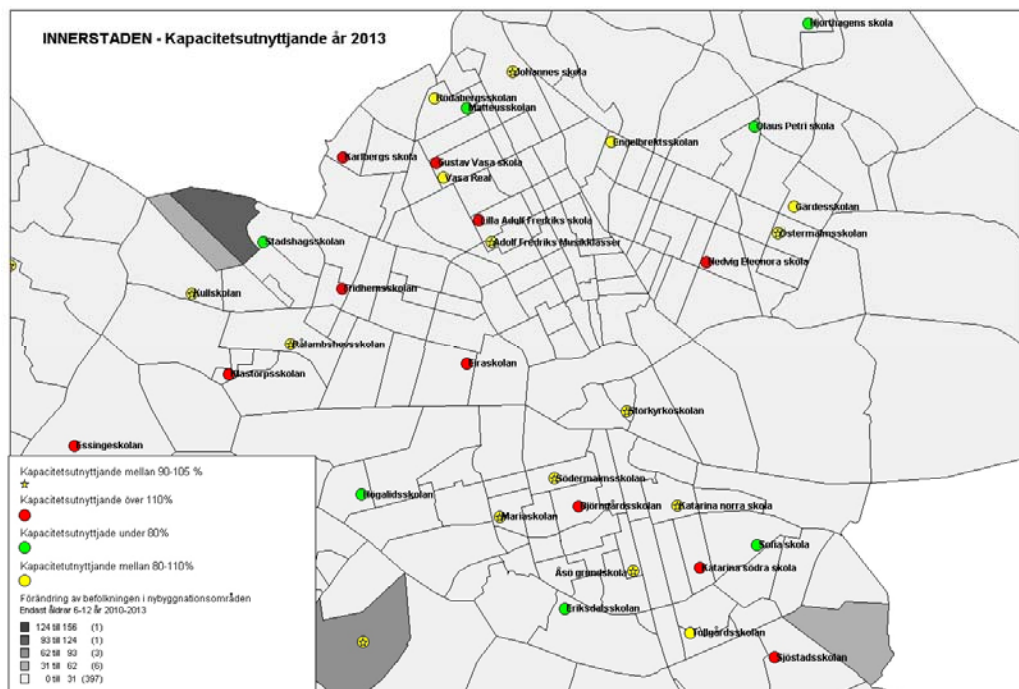
Den redovisade kapaciteten bygger i huvudsak på underlag från utredningen "lokaleffektivisering av grundskolan", Bohlin & Strömberg april 2007. Utredningen konstaterade att "Det är viktigt att understryka att kapacitetsmättet måste användas med stor försiktighet". Under 2009 har kapacitetsuppgifterna uppdaterats för skolor i Älvsjö och Bromma. Därutöver har ett antal enskilda skolors kapacitet uppdaterats. När kapaciteten justeras är det vanligt förekommande att den skrivs ner för att den även inkluderar lokaler som inte disponeras av skolan. De nya mätningar som genomförs beskriver därför såväl skolenhetens kapacitet som hela skolbyggnadens kapacitet. Vid beräkning av kapacitetsutnyttjandet används endast skolenhetens kapacitet.

Nedan redovisas respektive skolas prognostiserade kapacitetsutnyttjande år 2013 utifrån bedömd kapacitet läsåret 2010/2011 och USK:s elevantalsprognos för år 2013. Kapacitetsutnyttjandet redovisas som "Bra" (stjärnor) i intervallet 90-105 procent kapacitetsutnyttjande, "Acceptabelt" (gul punkt) i intervallet 80-

110 procent, ”Lågt” (grön punkt) vid kapacitetsutnyttjande under 80 procent och ”Högt” (röd punkt) vid kapacitetsutnyttjande över 110 procent.

Eftersom elevantalsprognosen inte inkluderar nybyggnation redovisas förändrat antal barn i åldern 6-12 år i nya bostäder genom bakomliggande raster (mörkare områden på kartan). Ungdomarna är mer mobila och inte bundna till sitt geografiska område.

INNERSTADEN

Södermalm prognostiseras ha ett ”Bra” kapacitetsutnyttjande. Det gäller även om Södermalm ses som två delar med Götgatan som gräns. På skolnivå finns stora skillnader i kapacitetsutnyttjandet. Sofia skola och Eriksdalsskolan har ”Lågt” kapacitetsutnyttjande. Den lediga kapaciteten behövs för att avlasta skolor med prognostiserat ”Högt” kapacitetsutnyttjande. Sofia skola förutsätts också bidra till att klara behovet av skolkapacitet för Hammarby Sjöstad då de har del av skolpliktsansvaret. Högalidsskolans lediga kapacitet förutsätts efter planerad ombyggnation användas för elever från Liljeholmen. Högalidsskolans kapacitet har minskat i samband med genomförd lokalavveckling och uppdateras i samband med kommande byggprojekt. Skolor med prognostiserat ”Högt” kapacitetsutnyttjande är Björngårdsskolan och Katarina Södra skola. Dessa skolor kommer inte att kunna klara det prognostiserade kapacitetsutnyttjandet och det är därför nödvändig att använda övriga skolors lediga kapacitet. Nya Lugnets skola i Hammarby Sjöstad och befintliga Skansvarnsskolan kommer att avlasta

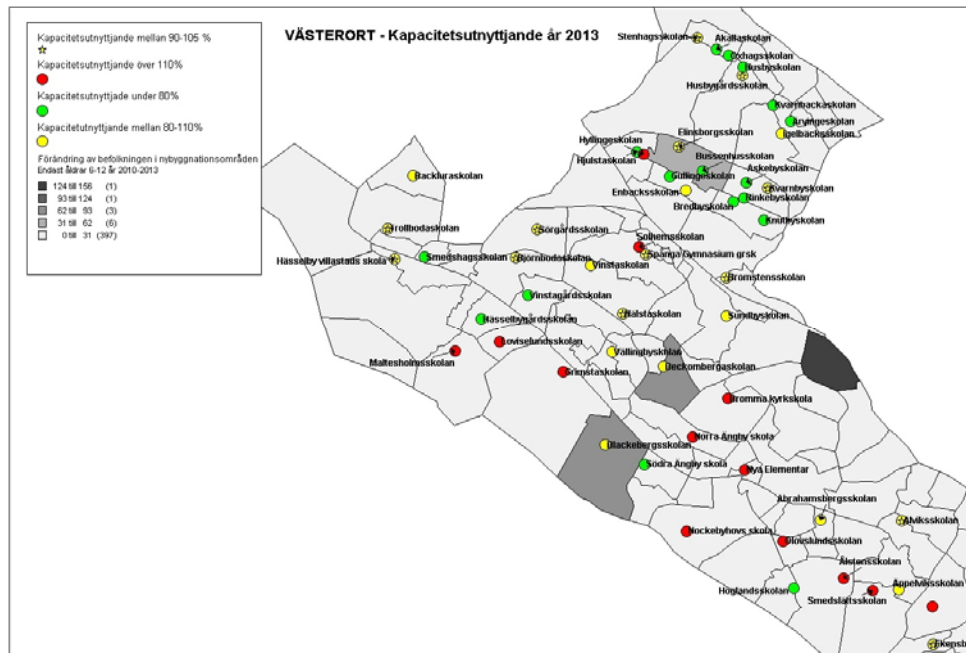
Sjöstadsskolan. Behovet 2013 redovisas på Sjöstadsskolan som följaktligen har ”Högt” kapacitetsutnyttjande.

Kungsholmen prognostiseras ha ett ”Bra” på gränsen till ”Högt” kapacitetsutnyttjande, men det finns betydande skillnader mellan skolor. Den skola som prognostiseras få ”Lågt” kapacitetsutnyttjande är Stadshagsskolan. Skolan ligger däremot i direkt anslutning till nybyggnadsområdet och förutsätts därför få långt fler elever än vad elevtalsprognosen anger. Utöver den lediga kapacitet som prognostiseras på Stadshagsskolan så utökas Kullskolan för att möta nybyggnationen av bostäder. Nybyggnationen innebär att Kungsholmen har behov av ytterligare kapacitet. En utredning pågår om möjligheten att etablera en skola för ca 300 elever F-5/6 vid Campus Konradsberg. Utredningen påbörjades ursprungligen på grund av eventuell etablering av Malvaskolan (en sammanslagning av statliga Manillaskolan och klasserna med hörselskadade elever vid Alviksskolan) vid Campus Konradsberg. Skolan bör enligt nu tillgängliga prognoser dimensioneras för ca 300 elever. Det finns för närvarande inga planer på att förelägga nämnden ett förslag att samlokalisera verksamheten vid Alviksskolan och Manillaskolan.

Östermalm prognostiseras ha ett ”Acceptabelt” kapacitetsutnyttjande, men de små skolorna Olaus Petri skola och Hjorthagens skola prognostiserar ”Lågt” kapacitetsutnyttjande. Den stora inflyttningen i Hjorthagen beräknas ske först efter 2013. Olaus Petri riskerar enligt prognoserna gå från dagens ”Acceptabelt” höga till ”Lågt” kapacitetsutnyttjande. Hedvig-Eleonora skola prognostiserar ”Högt” kapacitetsutnyttjande.

Norrmalm prognostiseras ha ett ”Bra” kapacitetsutnyttjande förutsatt att Matteus skola har ledig kapacitet. Det är angeläget att granska riktigheten i kapacitetsbedömningen då den eventuella överkapaciteten behövs för att avlasta intilliggande skolor med högt kapacitetsutnyttjande. Adolf Fredriks musikklasser ingår i Norrmalms kapacitet, men är en resurs för hela staden.

VÄSTERORT

Akalla, Husby och Kistas skolor prognostiseras sammantaget ”Lågt” kapacitetsutnyttjande. Detta gäller även med hänsyn tagen till avveckling av Akallaskolans nuvarande lokaler och genomförd lokalavveckling i Husby. Enskilda skolor prognostiseras däremot få såväl ”Acceptabelt” som ”Bra” kapacitetsutnyttjande. Nybyggnation i Husbygård/Kista och begränsade möjligheter till platser i innerstaden kan höja kapacitetsutnyttjandet något.

Tensta, Rinkeby och Hjulsta skolor har idag ett ”Acceptabelt” kapacitetsutnyttjande, men en prognostiserad sänkning till ”Lågt” kapacitetsutnyttjande. Enskilda skolor prognostiseras däremot få såväl ”Acceptabelt” som ”Bra” kapacitetsutnyttjande. Erfarenheterna visar på svårigheter att prognostisera elevtalsförändringar i områden med hög in- och utflyttning.

Spånga prognostiseras ha ett ”Högt” kapacitetsutnyttjande i Solhemsskolan inklusive Solhemsängens skola. Spånga gymnasiums grundskola har inga förutsättningar att avlasta då gymnasieskolan inte ska minska ytterligare. Sammantaget kommer dessa skolor upp till ett ”Högt” kapacitetsutnyttjandet. Det är därför önskvärt att Vinstaskolans lediga kapacitet disponeras. Det sammantagna kapacitetsutnyttjandet ligger då på ”Bra”. Efter planeringsperioden kommer ytterligare kapacitet att behövas vid såväl Bromstensskolan som Solhemsskolan. Sundbyskolans har ett ”Bra”, på gränsen till ”Högt” kapacitetsutnyttjande då skolan har elever från Mariehäll i väntan på Mariehällsskolan. Delar av

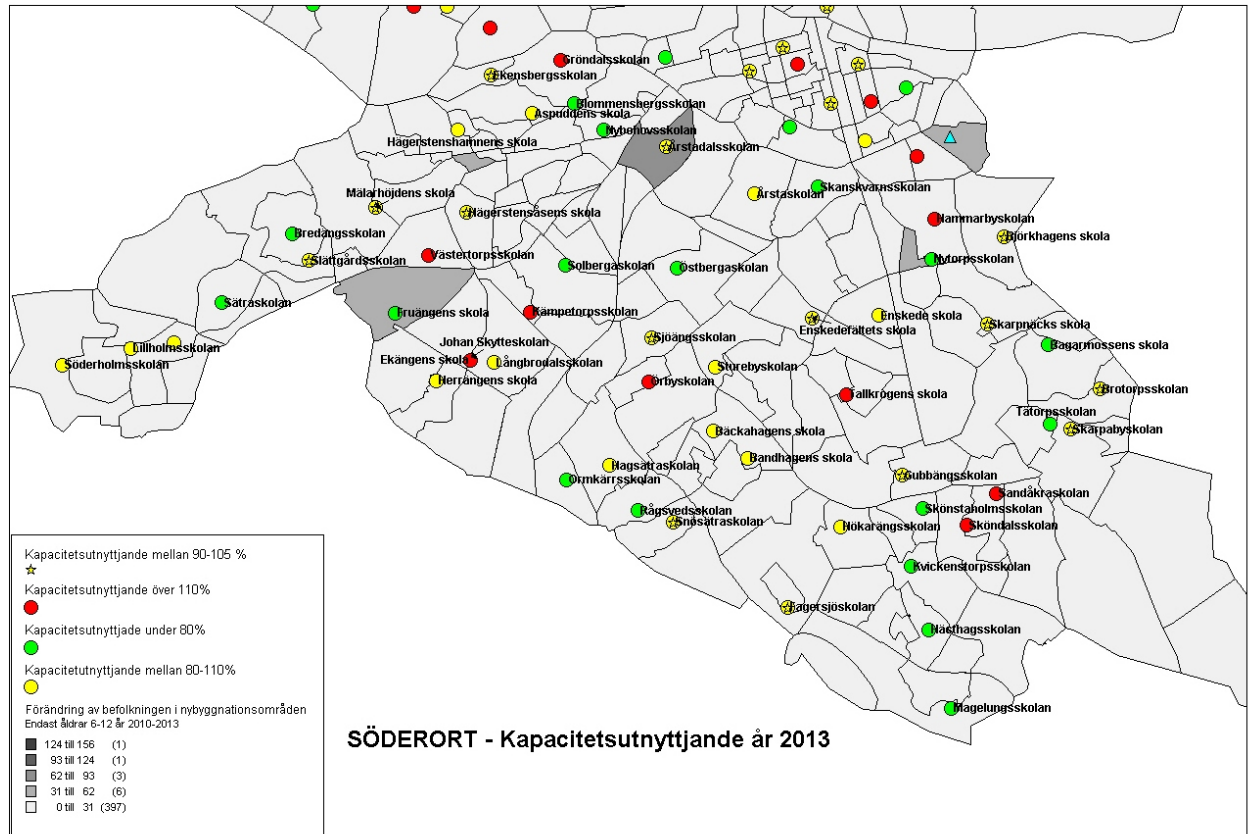
Solhemskolans byggnad är i behov av att bytas ut om kapaciteten ska bibehållas då den till har ett stort antal mycket gamla paviljonger. Avveckling av Svalvägen i Mariehäll förutsätter nya lokaler.

Hässelby riskerar att ha fortsatt "Lågt" kapacitetsutnyttjande i Smedshagsskolan och de omkringliggande skolor prognostiseras ligga kvar på ett "Bra" kapacitetsutnyttjande. Avveckling av tillfälliga lokaler kan innebära kapacitetssänkningar och att en större andel av kapaciteten på Smedshagsskolan tas tillvara. Ledig kapacitet finns även i Hässelbygårdsskolan och Vinstagårdsskolan. Hässelbygårdsskolan behöver däremot avlasta såväl Maltesholmsskolan som Loviselundsskolan som prognostiserar "Högt" kapacitetsutnyttjande. De tre skolorna riskerar att även sammantaget ligga på gränsen till "Högt" kapacitetsutnyttjande. Vinstagårdsskolan har "Lågt" kapacitetsutnyttjande och ligger strategiskt för att avlasta skolor i området.

Vällingby prognostiserar sammantaget ett på gränsen till "Högt" kapacitetsutnyttjande. Framförallt Grimstaskolan är i behov av den lediga kapacitet som finns i Vinstagårdsskolan i Hässelby. Grimstaskolan kan inte avlastas av skolor i Vällingby. Vällingbyskolan prognostiseras ligga något över "Bra" kapacitetsutnyttjande.

Bromma har ett stort antal skolor med ovanligt "Högt" kapacitetsutnyttjande. Skolor med lågt kapacitetsutnyttjande är Södra Ängby skola och Högländsskolan. Den lediga kapaciteten vid Högländsskolan används idag av gymnasieskolan. Alviksskolans kapacitet kan påverkas av eventuellt beslut att flytta hörselklasserna till Malva (se Kungsholmen). Beckombergaskolan och Blackebergsskolans prognostiserade kapacitetsutnyttjande kommer att öka på grund av nybyggnation av bostäder.

Söderort

Enskede-Årsta har ett "Lågt" kapacitetsutnyttjande i Skanskvarnsskolan, Nytorpsskolan och Östbergaskolan. I samband med pågående byggnadsprojekt ses Skanskvarnsskolans kapacitet över. Avsikten är att kunna nyttja Skanskvarnsskolans överkapacitet för elever från Hammarby Sjöstad. Det låga kapacitetsutnyttjandet vid Nytorpsskolan förbättras om del av skolan avvecklas, men det är samtidigt angeläget att ta hänsyn till intilliggande skolor inte har någon ledig kapacitet. Östbergaskolan har "Lågt" kapacitetsutnyttjande. Framtida behov på grund av nybyggnation av bostäder ligger efter planeringsperioden.

Tallkrogens skola har "Högt" kapacitetsutnyttjande och det är angeläget att utreda om det är möjligt att öka skolans kapacitet. Omkringliggande skolor har alla "Acceptabelt" eller "Bra" kapacitetsutnyttjande.

Bandhagens skola är enligt prognosen på gränsen till att få "Högt" kapacitetsutnyttjande. Intilliggande Bäckahagens skola innebär att skolornas sammantagna kapacitetsutnyttjande kan ligga på "Bra" nivå. Efter

planeringsperioden ökar elevantalet ytterligare och skolorna ligger sammantaget på "Hög" nivå.

Örbyskolan har "Högt" kapacitetsutnyttjande, men tillsammans med Sjöängsskolan och Sturebyskolan har skolorna sammantaget ett "Bra" kapacitetsutnyttjande.

Skarpnäck har enligt prognosen ledig kapacitet i Bagarmossens skola och i Tåtorpsskolan. Kapaciteten i Bagarmossens behövs för att möta viss nybyggnation av bostäder då intilliggande skolor kommer att ha små möjligheter att öka sina elevantal. Skolans kapacitet ska omprövas då den delvis bygger på en tidigare högstadiestruktur. Tåtorpsskolans kapacitetsutnyttjande kan förbättras genom avveckling av externa lokaler.

Farsta prognostiserar "Lågt" kapacitetsutnyttjande i Kvickentorpsskolan, Hästhagsskolan och Magelungsskolan. Viss osäkerhet råder då delar av Hästhagsskolans lokaler har avvecklats. Nybyggnation av bostäder sker framförallt efter planeringsperioden och bör sikt förbättra Kvickentorpsskolans kapacitetsutnyttjande.

Sandåkraskolan och Sköndalsskolan har "Högt" kapacitetsutnyttjande. Viss kapacitetshöjning sker vid Sköndalsskolan i samband med kommande byggprojekt. Intilliggande Skönstaholmsskolan har "Lågt" kapacitetsutnyttjande och det bör utredas hur skolans kapacitet bäst kan användas med hänsyn till intilliggande skolor och stadsdelens behov av förskoleplatser.

Rågsvedsskolan och Ormkärrsskolan prognostiserar "Lågt" kapacitetsutnyttjande. Efter planeringsperioden prognostiseras bostadsbyggnation och Ormskärrsskolans elevantal beräknas öka till "Bra". Rågsvedsskolan låga kapacitetsutnyttjande prognostiseras minska ytterligare.

Älvsjö har stora variationer mellan skolornas kapacitetsutnyttjande. Kämpetorpsskolan prognostiserar ett "Högt" kapacitetsutnyttjande, vilket förutsätter att Solbergaskolan som prognostiserar fortsatt "Lågt" kapacitetsutnyttjande används för eventuell framtida bostadsbebyggelse i anslutning till skolan. I samband med bostadsbyggandet är det angeläget att minska barriären mellan Kämpetorpsskolan och Solbergaskolan. Solbergaskolan bör dock inte ses som en skola för uteslutande Älvsjö, utan även för Hägersten med omgivning.

Långbrodalsskolan och Herrängens skola ligger på gränsen till ett "Högt" kapacitetsutnyttjande. Även grannskolan Johan Skytte kommer att ha ett "Högt"

kapacitetsutnyttjande och kommer inte att kunna avlasta omkringliggande skolor. Johan Skyttes nuvarande evakueringspaviljonger svarar för en stor del av skolans tidigare kapacitet (200 platser) och dessa avvecklas efter att nu pågående byggprojekt avslutas. Älvsjö i likhet med Västertorp kommer att vara beroende av avlastning från Fruängens skola.

Fruängens skola har "Lågt" kapacitetsutnyttjande och kommer att behövas för att avlasta såväl Älvsjö som Västertorp. Fruängens skola tillsammans med Västertorpsskolan och Johan Skytteskolan, Herrängens skola och Långbrodalsskolan uppnår ett kapacitetsutnyttjande om 104 procent. Därutöver planeras bostadsbyggnation i området runt Fruängens skola.

Liljeholmen har "Högt" kapacitetsutnyttjande vid Gröndalsskolan och Västertorpsskolan. Aspuddens skola ligger på gränsen till "Högt" kapacitetsutnyttjande. Tillsammans med skolor med "Lågt" kapacitetsutnyttjande, Blommensbergsskolan och Nybohovsskolan, uppnås ett bra kapacitetsutnyttjande. Blommensbergsskolans kapacitet måste tas tillvara för att klara behovet av kapacitet i området. En utökning av Aspuddens kapacitet säkerställer att skolan kan avlasta Hägerstenschamnens skola och Hägerstensåsens skola. Skolorna ligger på gränsen till "Högt" kapacitetsutnyttjande. På sikt förutsätts Gröndalsskolan avvecklas på grund av närheten till Essingeleden. Skolan har delvis anpassats för att klara det utsatta läget.

Årstadalsskolan har byggts för att klara del av Liljeholmens behov och del av skolan nyttjas idag som förskola. Skolans kapacitet har justerats till 300 elever efter att förskolan lämnat byggnaden. Högalidsskolan bör användas för att klara behov för äldre grundskoleelever.

Västertorpsskolans kapacitet kommer att öka i takt med avveckling av förskoleverksamhet. Skolan kommer att trots detta att ha "Högt" kapacitetsutnyttjande år 2013 och vara beroende av kapacitet på Fruängens skola.

Skärholmens skolor har i huvudsak "Acceptabelt", men på gränsen till "Lågt" kapacitetsutnyttjande. Sätterskolan och Bredängsskolan har "Lågt" kapacitetsutnyttjande. Slättgårdsskolan har "Bra" kapacitetsutnyttjande. Delar av Slättgårdsskolans lokaler är tillfälliga och ska ersättas av permanenta byggnader och Bredängs sammantagna kapacitet måste belysas i kommande byggnadsärendet.

Förändringar i lokalbeståndet

Förvaltningen avser att under våren 2010 påbörja arbetet med att granska de skolor som prognostiserar "Lågt" respektive "Högt" kapacitetsutnyttjande. Totalt

74 skolor berörs och inrymmer såväl överskott med 7 200 platser och underskott med 2 700 platser. Det stora antalet skolor innebär troligtvis att ytterligare prioriteringar måste ske. Granskningen kommer att inledas med uppdatering av äldre kapacitetsbedömningar då riktigheten i bedömningen är avgörande för om åtgärder behöver vidtas.

För att komma tillrätta med enskilda skolors kapacitetsproblem, behöver det inte handla om avveckling eller utökning av kapacitet. Istället är det viktigt att säkerställa att geografiska områden har rätt kapacitet. Uppdatering av kapacitetsbedömningar påbörjas direkt efter att pågående konsultupphandling är avslutad. Det är samtidigt viktigt att beakta att skolan befinner sig i en konkurrenssituation och att kapacitet endast har ett värde om den efterfrågas. Beslut om eventuell avveckling av skolenheter bör tas i slutet av 2010 innan kataloger för skolval tas fram.

Förvaltningen har under de senaste åren successivt utvecklat IT-stödet för arbetet med skolpliktsområden. IT-stödet är i form av ett GIS⁸-verktyg och kan även användas i lokalplaneringen. Lokalförsörjningsplanens kartor är framtagna genom GIS-verktyget och beskriver främst skolors kapacitet i relation till prognostiserat elevantal. Under året ska även data i form av bland annat fysisk tillgänglighet, skolors meritvärden, skolkökens status, skolors attraktivitet vid skolval till F-klass läggas in som underlag för framtida beslut om lokalförändringar.

De projekt som idag är initierade är i huvudsak aktualiserade för att komma tillrätta med bristande kapacitet eller myndighetskrav alternativt risk för myndighetskrav. Därutöver förekommer tillgänglighetsanpassningar för enskilda elever. Även tillgänglighetsåtgärder i form av enkelt avhjälpna hinder i publika lokaler kommer att vara en betydande del av de åtgärder som genomförs under planeringsperioden.

Projekt kan även initieras med anledning av SISAB:s underhållsåtgärder. SISAB har ökat antalet ventilationsprojekt, vilket resulterar i verksamhetsanpassningar i form av kompletterande ventilationsåtgärder för att nå upp till dagens myndighetskrav, tillgänglighetsåtgärder enligt nybyggnadsnorm och evakueringsbehov.

En ur pedagogisk synpunkt relativt begränsad del av projekten avser åtgärder för att bättre anpassa lokalerna till dagens pedagogiska verksamhet. De åtgärder som genomförs är ofta även förknippade med ändrad årskursindelning eller kapacitet. I

⁸ Geografiskt informationssystem

områden med vikande elevantal pågår projekt för omstruktureringar och avyttring/uthyrning av lokaler.

För att säkerställa lokalbeståndets förutsättningar att erbjuda en god livsmedelshantering pågår en inventering av nämndens samtliga grundskolkök. Inventeringen ska göra det lättare att prioritera mellan projekt och göra det möjligt att agera innan det ställs myndighetskrav. Det står redan idag klart att en stor andel av köken är eftersatta, i vissa fall i form av bristande underhåll och i andra fall på grund av att de inte uppdaterats till aktuell standard. Ansvaret för kök är delat mellan SISAB och utbildningsförvaltningen. Det går i dagsläget inte att bedöma det totala investeringsbehovet.

För att säkerställa att skolornas utemiljö håller en acceptabel nivå och är anpassad till de årskurser som finns på respektive skola avser förvaltningen att påbörja en skolgårdsinventering under våren 2010. Inventeringen ska göra det lättare att prioritera mellan projekt.

Inriktning under planeringsperioden

Under planeringsperioden ska fokus läggas på att sänka hyreskostnadens andel av grundskolans totala kostnad och tillgänglighetsåtgärder för att göra skolans lokaler mer tillgängliga för funktionshindrade. Det är en förändring mot föregående lokalförsörjningsplan då tidigare inriktning att lokalmässigt integrera skolbarnomsorg och den obligatoriska särskolan har ändrats till att vara ett medel för att sänka hyreskostnaden. Inriktningen i nämndens verksamhetsplan för 2010 ger därför en tydligare inriktning för planeringsarbetet. Behov av tillgänglighetsåtgärder och ambitioner att genomföra nybyggnation av skolor talar mot möjligheten att sänka hyreskostnadens andel av grundskolans totala kostnad.

Tillgänglighetsåtgärder genomförs alltid i samband med större ombyggnationer eller när behov uppstår. Därutöver har en inventering genomförts för att kartlägga det totala behovet av tillgänglighetsåtgärder inom grundskolan. Inventeringen kommer att föreläggas nämnden under våren 2010. Motsvarande utredning har tidigare genomförts för gymnasieskolan, vuxenutbildningen och S:t Örjan. För att sänka hyreskostnadens andel av grundskolans totala kostnad är det viktigt att vidta åtgärder för att undvika resurskrävande nybyggnation inom såväl grundskolan som övriga verksamheter inom staden. Samverkan med stadsdelsförvaltningar är viktigt och beskrivs under det inledande kapitlets rubrik "samverkan". De viktigaste åtgärderna inom egen regin är att genom kapacitetshöjande åtgärder bättre ta tillvara befintliga lokalresurser.

Nedan listas ärenden av större vikt respektive hyresgenererande investeringar från 5 mnkr och hyresförändringar från 1,0 mnkr. Observera att projekt har olika prioritet och att de lägst prioriterade i dagsläget inte är aktuella.

Innerstaden

Utredningsskede⁹

Skola	Prio ¹⁰	Beskrivning	Investering (mnkr)	Inriktningsbeslut
Högalidsskolan	2	Kök, ventilation, tillgänglighet, arkiv med mera	60,0	Juni 2010
Ny förskola, senare skola Kristinberg		Förskola som senare kan användas som skola och som löser tillgängligheten till Kullskolan	35	Vt 2010
Grundskola Campus Konradsberg		Avser ingen investering utan en inhyrning		

Förslagshandlingsskede¹¹

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr).	Genomförandebeslut
Engelbrektsskolan	2	Ventilation och verksamhetsanpassningar	150,0	Vt 2010
Kristinebergsskolan	2	"Ny" skola i slottsflyglarna.	93	2010
Högalidsskolan		Kök, ventilation, tillgänglighet, arkiv med mera	65	2011
Lugnets skola, inkl förskola		Ny skola i Hammarby Sjöstad	183	2010

⁹ "Utredningsskede" omfattar förvaltningens behovsanalys, verksamhetsbeskrivning, lokalprogram, skisser, översiktlig teknisk utredning och kostnadsuppskattning. Samråd med SLK sker för projekt från 10 mnkr och/eller inhyrning från 1 mnkr. Anmälan till ekonomiutskottet sker vid projekt från 50 mnkr.

¹⁰ Prioritet 1: föreläggande eller att verksamheten inte kan fortgå utan åtgärd. Prioritet 2: risk för föreläggande eller risk för att verksamheten inte kan fortgå utan åtgärd. Prioritet 3: angelägen och aktuell åtgärd. Prioritet 4: angelägen men ej aktuell åtgärd. Prioritet 5: ej angelägen och ej aktuell åtgärd.

¹¹ "Förslagshandlingsskede" (2-5 månader) omfattar fastighetsägarens upprättande av förslagshandlingar och resulterar i offert som ligger som underlag för utbildningsnämndens genomförandebeslut. Projekt från 10 mnkr föregås av samråd med stadsledningskontoret och förutsätter godkännande av kommunstyrelsens ekonomiutskott innan beställning.

Västerort

Utredningsskede

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr)	Inriktningsbeslut
Hässelbygård		D-huset, ventilation, tillgänglighet, NO	5	2010
Akallaskolan/Stenhagsskolan	3	Akallaskolan-Stenhagsskolan. Akallaskolans nuvarande lokaler avvecklas. F.d. Dalhagsskolans lokaler används för evakuering och avvecklas därefter.	140	Vt 2010
Kämpetorpsskolan	3	Ventilation ombyggnad kök och matsal	5	2011
Sundbyskolan	3	Översyn av Sundbyskolan utifrån Mariehäll och Bromsten respektive projekten hiss mellan hus D o E (ej kostnadsberäknat) och tillbyggnad av matsal, mediatek, uppehållsrum (14 mnkr)	50	2010
Abrahamsbergsskolan	4	Översyn av paviljonger och hus J och H har tillfälligt bygglov.	Utreds	2010
Vällingbyskolan	3	Tillgänglighet Översyn av lokalutnyttjandet i sin helhet i samband med ersättning av paviljong efter brand och behov av ny kökslösning.	50	2010
Alviksskolan – Manillaskolan	4	Det finns för närvarande inga planer på att förelägga nämnden ett förslag att samlokalisera verksamheten vid Alviksskolan och Manillaskolan.		2010

Förslagshandlingsskede

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr)	Genomförandebeslut
Mariehällsskolan	3	Nybyggnation (kontrollstation efter projektering)	219	2010
Alviksskolan A-hus		Vilande i väntan på Malva beslut	45	2011

Söderort

Utredningsskede

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr)	Inriktningsbeslut
Bagarmossens skola	2	A+ B hus, ventilation, tillgänglighet	5	2010
Hammarbyskolan	3	Tillgänglighet och ventilation	23,7	2010
Skarpnäck nya o gamla skola	4	Idrottstält, kräver förändring i detaljplan	4	2011
Hästhagsskolan	3	Ventilation och tillgänglighet	25	2011
Fagersjöskolan	4	Köksombyggnad inkl. tillbyggnad fläktrum	11,8	
Slättgårdsskolan	2	Gymnastiksal efter brand	28,0	Vt 2010
Slättgårdsskolan	3	Ersättningsbyggnad och ombyggnation för F-9	50	2010/2011
Söderholmskolan	3	Åtgärder för att friställa lokal och anpassning till F-9	13,8	
Lillholmskolan	3	Ombyggnad av kök och matsal	33,8	2011
Hägerstenshamnens skola	2	Paviljongavveckling och byggnation av permanent byggnad	40	2010

Förslagshandlingskede

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr)	Genomförandebeslut
Nytorpsskolan	3	Ventilationsprojekt (OVK) Inflytt av Österholm och förskola.	50,0	Ht 2010
Bandhagens skola	3	Kök, ventilation, tillgänglighet	15,5	Vt 2010
Sköndalsskolan	1	Ventilation och verksamhetsanpassning	27	Juni 2010

Beställda projekt

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr)	Färdigställt
Johans Skytte skolan	2	Kök, matsal samt lastkaj	26,1	
Mälarhöjdens skola	3	Kök och matsal samt lastkaj.	26,1	
Skansvarnsskolan		Ventilation och viss tillgänglighet	14	Vt 2010

Kostnadsutveckling

Av utbildningsförvaltningens hyreskostnader inom grundskola består knappt en tredjedel av kapitalkostnader för tidigare gjorda investeringar. Ombyggnationer och nyinvesteringar ökar hyreskostnaderna. För perioden 2010-2013 väntas hyreskostnaderna öka med 67 mnkr.

Den ekonomiska prognosen tar inte hänsyn till elevantalprognosen, utan bygger på ett oförändrat elevantal, framskrivning av hyreskostnader utifrån indexuppräkning om 1 procent och planerade projekt med prioritet 1-3. Osäkerheten beror delvis på ännu ej kostnadsberäknade projekt och på att enbart viss lokalavveckling/nyförhyrning kan förutses.

Tabell: Förväntad kostnadsutveckling och indikatorer för grundskoleavdelningen

	2010	2011	2012	2013
Beräknad bruttohyreskostnad per år, mnkr	1091	1121	1141	1144
Beräknad hyresintäkt per år, mnkr	13,4	13,7	13,9	13,9
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för verksamhet i egen regi, procent	17,4	17,3	17,1	17,2
Genomsnittlig hyra för pedagogiska lokaler per kvadratmeter, kr	1090	1120	1140	1140
Genomsnittlig yta per elev/studerande, kvm	17,4	17,2	16,9	16,6
Genomsnittlig hyreskostnad per elev/studerande, kr	18726	19065	19048	18754

GYMNASIESKOLA OCH GYMNASIESÄRSKOLA (EGEN REGI)

Inledning

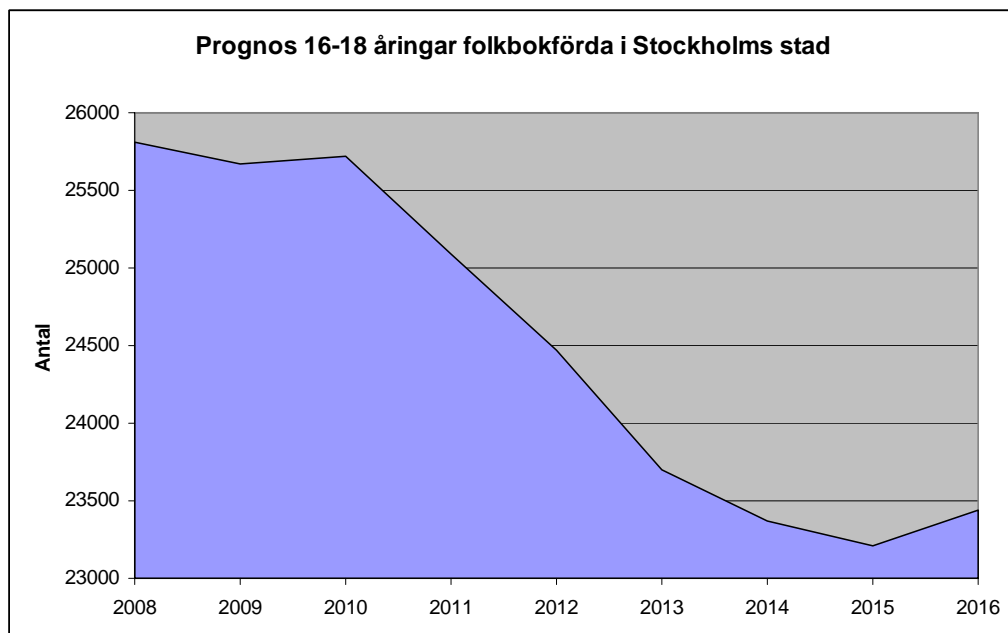
Gymnasieskolans strategiska plan *Med gemensam kraft för en gymnasieskola i världsklass* syftar till att öka elevernas lärande. Konkurrensen från fristående gymnasieskolor, gymnasiereformen Gy 2011 och demografiska förändringar är stora utmaningar. Ekonomi, programutbud och lokaler är delar i det strategiska arbetet.

Ett uppdrag i verksamhetsplanen för 2010 är att effektivisera lokalutnyttjandet så att resurser kan frigöras till förmån för kärnverksamheten.

Behovsanalys

Antalet 16-18-åringar folkbokförda i staden och länet ligger till grund för verksamheten i kommunala och fristående skolor. Ett mindre antal elever i stadens gymnasieskolor kommer från ytterligare närmare 100 kommuner i landet.

Idag har stadens gymnasieskolor knappt 18 000 elever. Under perioden 2011-2018 minskar elevunderlaget. År 2015 är antalet ungdomar i gymnasieålder i staden finns cirka 2 500 färre än idag, och cirka 20 000 färre i länet.

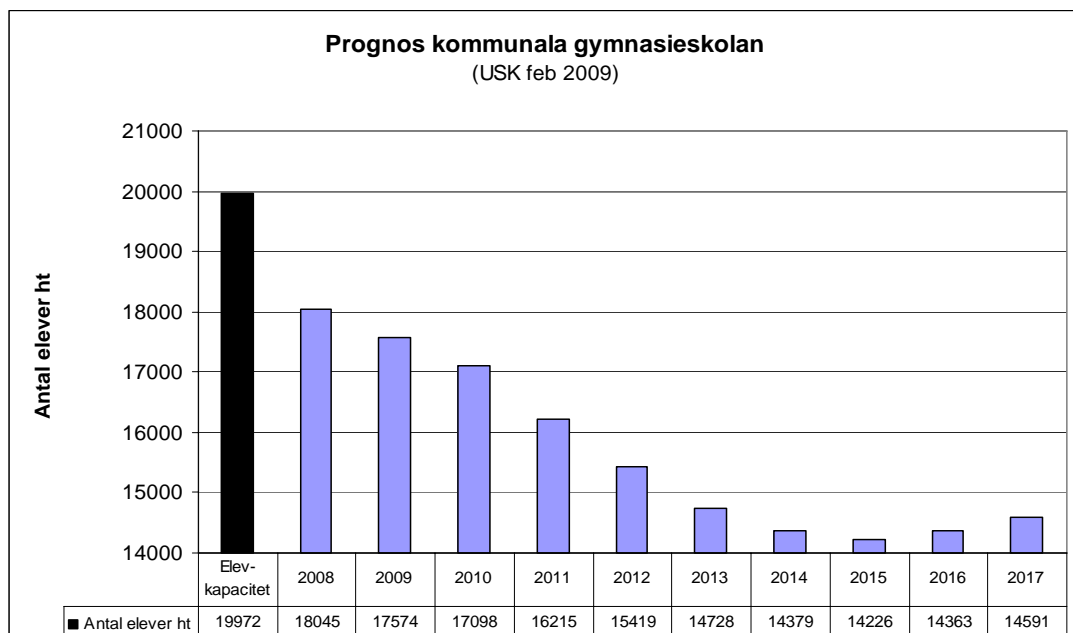
2009 fanns 9 652 stockholmslever på fristående gymnasieskolor. Inom stadens gränser finns det 61 fristående gymnasieskolor.

Kapacitet och kapacitetsutnyttjande

Nedan redovisas bedömd kapacitet i relation till elevantalsprognosen. Skolornas kapacitet bedöms till totalt knappt 20 000 elevplatser. Det motsvarar ett kapacitetsutnyttjande på cirka 92 procent. Kapacitetsnyttjande är högt med hänsyn till att befintliga lokaler ska matcha såväl programutbud som elevers val på en konkurrensutsatt marknad.

I takt med att elevunderlaget sjunker riskerar kapacitetsutnyttjandet att försämrans. Med nämndens beslut i verksamhetsplanerna 2009 och 2010 bedöms situationen vara under kontroll under de närmaste åren men sannolikt måste ytterligare beslut tas i verksamhetsplan för 2011.

Viss osäkerhet råder kring kapacitetsbedömningen då lokaler redovisas efter huvudsakligt verksamhetsinnehåll och hänsyn inte tas till att exempelvis lokalyta/kapacitet i gymnasieskolor även nyttjas för vuxenundervisning.

Kapacitet i egen regi ska på sikt redovisas i form av teknisk kapacitet (utifrån exempelvis tekniska och funktionella begränsningar och myndighetskrav) och verksamhetskapacitet (utifrån verksamhetens specifika behov, exempelvis beslut om gruppstorlek). I dagsläget finns enbart ett kapacitetsmått. Denna kapacitet redovisas som teknisk kapacitet, men är i realiteten ett mellanting mellan de två kapacitetsmått som ska användas i framtiden. Under 2009-2010 ska förvaltningens kapacitetsuppgifter för egen regi uppdateras enligt de två nya kapacitetsmåten.

Den lediga kapaciteten är 8-10 procent, i huvudsak beroende på att klasser/grupper minskar med 10–20 procent mellan år 1 och 2.

Förändringar i lokalbeståndet

Gymnasieavdelningen anpassar sitt lokalutnyttjande med utgångspunkt i elevantalsprognoser, sökandesiffror och elevernas val.

I nuläget och några år framöver, när elevantalet går ner, måste lokaler lämnas. Samtidigt behöver en planering för att möta en kommande elevuppgång påbörjas. Nya undervisningslokaler kan i framtiden även inrymmas i byggnader där flera aktörer, utbildningsanordnare och företag, samverkar kring olika lokal- och servicefunktioner.

Inför genomförandet av gymnasiereformen 2011 pågår ett omfattande planeringsarbete avseende fördelning av program på skolor, hur verksamhet kan samordnas och vilka lokaler som kan lämnas. Förslag till beslut lämnas till nämnd genom verksamhetsplan för 2011.

Den förväntade gymnasiereformen och den stora rörligheten på länets gymnasiemarknad gör prognoser som sträcker sig längre än tre år framåt mycket vanskliga, särskilt som större omstruktureringar tar 3 – 5 år att genomföra.

För gymnasieelever är den geografiska kopplingen mellan bostad och skola svag. Det finns individer och grupper, företrädesvis i ytterstaden, som i högre omfattning väljer att studera i en skola som ligger nära bostaden. Ytterstadens gymnasieskolor, som redan idag har lågt söktryck, riskerar att tappa elever i takt med att elevunderlaget minskar och konkurrensen ökar. Samnyttjande av lokaler kan ge möjlighet att behålla gymnasieskolor/samhällsservice i dessa områden, i linje med samrådsunderlaget för stadens översiktsplan samt Visionerna för Söderort och Järva. Ross Tensta gymnasium är i detta avseende en föregångare genom Järvalyftssatsningen Tensta Community Center (se www.tenstacc.se/) och samarbetet med KTH Arkitektur och Design. På motsvarande sätt kan gymnasieskolorna i Farsta, Skärholmen och Kista integreras i stadens arbete med stadsförnyelse i ytterstaden.

I verksamhetsplanen för 2010 beslutade nämnden att:

- Livsmedelsprogrammet vid Enskede Gårds gymnasium flyttas till Stockholms Hotell- och restaurangskola inför läsåret 2011/12. Programmet sammanförs i Gy 2011 med nuvarande hotell- och restaurangprogram.

- Utbildningsverksamheten i Hässelby gymnasium flyttas från hösten 2010 till och samordnas i Bromma, Riddarfjärdens, S:t Eriks och Ross Tensta gymnasieskolors verksamheter.
- Möjligheten att flytta Riksgymnasiet och gymnasiesärskolan för rörelsehindrade elever i Skärholmen till Farsta gymnasium och/eller Thorildsplans gymnasium utreds. Detta är föranlett av den kritik stadens funktionshindersombudsman och Specialpedagogiska skolmyndigheten riktat mot de brister i inkludering och valfrihet som nuvarande placering i Skärholmen av Riksgymnasiet för rörelsehindrade innebär.
- Nämndens uppdrag att samla dansutbildning för grundskole- och gymnasieelever inom fastigheten Münchenbryggeriet kommer att genomföras i två steg. Årskurs 6-9 flyttas till skolstarten höstterminen 2010. Ett år senare flyttas årskurs 4-5.
- Den statliga utredningen ”Ta klass” (SOU 2009:27) föreslår en ny statlig dansskola, Kungliga Svenska balettskolan med placering i Stockholm. Förändringen föreslås i utredningen träda i kraft från hösten 2011. Under förutsättning att riksdagen beslutat enligt utredningens förslag innebär det att kommunens ansvar för dansutbildningen upphör.
- Kommunfullmäktige har gett utbildningsnämnden i uppdrag att under 2010 utreda gymnasieutbildning för döva och hörselskadade.

Bromma gymnasium har de senaste åren haft en positiv trend i elevenkäten och det har nu gett utdelning i form av ett ökat söktryck. Organisationen kommer därför att utökas. Med nuvarande trend kommer skolan att vara fullt utnyttjad höstterminen 2010.

Globala gymnasiet har efter några år på olika adresser flyttat in i nyrenoverade lokaler på Hornsgatan 93. Skolan har lyckats bygga upp ett starkt varumärke, organisationen är fullt utbyggd läsåret 10/11 .

Större lokalärenden

Nedan listas ärenden av större vikt respektive hyresgenererande investeringar från 5 mnkr och hyresförändringar från 1,0 mnkr. Motsvarande tabell under rubriken grundskola innehåller förklaringar till tabellens rubriker.

Utredningsskede

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr)	Inriktningsbeslut
Samlad yrkesdans	3	Utredning för samlad dansundervisning.		
Spånga gy	3	Ny miniladugård	10,0	Ht 2010

Förslagshandlingsskede

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr)	Genomförande- beslut
Farsta gy	2	Kök och matsal	7,0	2009
Thorildsplan	3	Tillgänglighetsanpassning	10,0	2009
Blackeberg	3	Tillgänglighetsanpassning	10,0	Ht 2010
Stockholms Hotell- och restaurang	3		4	2010
Övriga gymnasieskolor (inkl vux)		Tillgänglighetsanpassning	40,0	2015

Beställda projekt

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr)	Färdigställt
S:t Eriks gy	3	Aula, m.m.	10,0	Ht 2010
S:t Eriks gy	3	Anpassning för Hässelby	5,0	Ht 2010
Stockholms Hotell och restaurang	3	Upprustning och kapacitetshöjning i nya lokaler resp underhållsåtgärder i metodkök.	4,5	
Kista gymnasium		Ombyggnad matsal, internetcafé	5	2010

Kostnadsutveckling

Det är en stor utmaning att, samtidigt som verksamhet flyttas och byggnader lämnas, sänka kostnaderna per elev och per kvm. Det har under 2000-talet visat sig vara svårt, bl.a. beroende på omställningskostnader och restvärden.

När gymnasieskolor läggs ner har det visat sig ta mellan 3 och 5 år innan brytpunkten nås, dvs. den tidpunkt då den samlade besparingen överstiger kostnaderna för avveckling. Nedläggningskostnader behöver beräknas och budgeteras.

Ett exempel är nedläggningen av S:t Görans gymnasium juni 2008. S:t Eriks gymnasium, dit verksamheten skulle flyttas, hade behov av verksamhetsanpassning. Under tiden behövde en del verksamhet vara kvar i fastigheten S:t Göran. Genom nedläggningen av S:t Göran sänktes gymnasieskolornas hyreskostnader med 14 mnkr. Efter anpassningarna på S:t Erik, en kostnad på ca 70 mnkr som genererade hyresökning, kvarstod en besparing på drygt 7 mnkr i årshyra. Till detta tillkom en tillfällig hyreskostnad på ca 8 mnkr för verksamheten som var kvar på S:t Göran. SISAB har begärt 10,2 mnkr för att lösa ut restvärden.

Beräkning av restvärden behöver regleras. Praxis har varit att utbildningsförvaltningen slutbetalat kvarstående amorteringar på 5 och 10 år. De längre på 20 och 33 år har SISAB fört över till nästa hyresgäst. I nedläggningen av Hässelby hävdar nu SISAB att samtliga kvarstående amorteringar ska slutbetalas, vilket innebär att avvecklingskostnaden för utbildningsförvaltningen i ett slag stiger från ca 5 mnkr till ca 30 mnkr.

Av utbildningsförvaltningens hyreskostnader i gymnasieskolan består en fjärdedel av kapitalkostnader för tidigare gjorda investeringar. I beräkningen av hyreskostnaderna antas en ökning om 1 procent årligen. Ombyggnationer och nyinvesteringar väntas ge ökade hyreskostnader om ca 2 mnkr

I tabellen nedan bygger bruttohyreskostnad på ett oförändrat lokalnyttjande, framskrivning av hyreskostnader utifrån indexuppräknning och planerade projekt med prioritet 1-3. Osäkerhet på grund av inte kostnadsberäknade projekt och att enbart viss lokalavveckling/nyförhyrning kan förutses. Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna, kostnaderna för kvm/elev och hyreskostnad/per ökar då elevantalet minskar om lokalbeståndet är oförändrat. Det finns därför stort behov av fortsatta lokaleffektiviseringar.

Tabell: Förväntad kostnadsutveckling och indikatorer för gymnasieavdelningen

	2010	2011	2012	2013
Beräknad bruttohyreskostnad per år, mnkr	328	331	335	338
Beräknad hyresintäkt per år, mnkr	0,8	0,8	0,8	0,8
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för verksamhet i egen regi, procent	25,1	23,8	22,4	
Genomsnittlig hyra för pedagogiska lokaler per kvadratmeter, kr	1165	1176	1190	1201
Genomsnittlig yta per elev/studerande, kvm	14,0	14,0	14,0	14,0
Genomsnittlig hyreskostnad per elev/studerande, kr	16400	16550	16750	16900

REGIONAL SAMVERKAN

Stockholms stad införde ”frisök” år 2000. Det innebar att stockholmseleverna, i mån av plats, tilläts söka utbildning på nationellt program i hela landet även om Stockholms stad erbjöd utbildningen. Sedan valet till gymnasieskolan ht 2008 har nya samverkansavtal tecknats för att reglera länets gymnasiemarknad. Huddinge har samverkansavtal både med Stockholm och med övriga Södertörnskommuner. Sökande med förstahandsval till Stockholms kommunala gymnasieskolor från annan kommun var år 2009 cirka drygt 1 800 elever och år 2010 knappt 1 800 elever.

Gällande samverkansavtal finns med följande kommuner: Danderyd, Ekerö, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Norrtälje, Nykvarn, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Tyresö, Täby, Upplands-Bro, Upplands-Väsby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö, Österåker, Stockholm.

Sökande blir mottagna i första hand till alla nationella program utom natur- och samhällsvetenskapsprogrammen, i ovanstående kommuner. De söker också på lika villkor till alla specialutformade program inom samverkansområdet. Stockholm har dessutom skrivit två separata samverkansavtal, ett som ger sökande från Ekerö

rätt att söka natur- och samhällsvetenskapsprogrammen som förstahandsmottagna. Samtliga kommuner i Stockholms län, utom Stockholms stad, har skrivit samverkansavtal som omfattar alla nationella och specialutformade program.

VUXENUTBILDNING, SÄRVUX OCH KVALIFICERAD VUXENUTBILDNING

Inledning

Vuxenutbildningen omfattar kommunal vuxenutbildning (komvux), särvux och kvalificerad yrkesutbildning (KY). Verksamheten bedrivs både i kommunal regi och som entreprenad av privata utbildningsanordnare. De kommunala enheterna är Åsö vuxengymnasium, med verksamhet även i Västerort (f.d. Kämpingeskolan), Särvox och Frans Schartaus handelsinstitut. Vuxenutbildning finns även på vissa gymnasieskolor. Inom den grundläggande och gymnasiala vuxenutbildningen kan de studerande välja mellan 19 upphandlade anordnare och egen regi. Nuvarande avtal inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning gäller som längst till sommaren 2011.

Behovsanalys

Behovet av lokaler för vuxenutbildning styrs av en serie samspelande faktorer; bland dessa kan konjunktur- och arbetsmarknadsläget påverka behov och dimensionering av vuxenutbildningen i staden. Under åren 2010–2013 kan nya statliga medel komma att medföra en volymökning av vuxenutbildningen beroende på hur konjunktur- och arbetsmarknadsläget utvecklas i staden. Samtliga anordnare har fått möjlighet att komplettera sitt utbud med yrkesutbildning utifrån nya direktiv. Förvaltningens egen regi har att hantera eventuellt fler studerande inom ramen för gymnasieskolans och vuxenutbildningens egna lokaler. Lokalbehovet för den upphandlade verksamheten ligger dock utanför förvaltningens ansvarsområde. Fördelningen av studerande mellan egen regi och upphandlad verksamhet har under de senaste åren varit att ca 45 procent av de studerande väljer utbildning i egen regi.

Kapacitet och kapacitetsutnyttjande

Egen regins expansionsmöjligheter är starkt begränsade, då samtliga enheter med undantag av särvux delar lokaler med andra verksamheter. Expansion förutsätter att andra verksamheter lämnar lokaler eller att befintliga lokalresurser kan användas effektivare.

Åsö vuxengymnasium Söder delar lokaler med socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden som driver sfi (svenska för invandrare). Inom fastigheten

Åsö gymnasium finns även grundskola, gymnasieskola och Språkcentrum. Åsö vuxengymnasium Västerort har lokaler i f.d. Kämpingskolan.

Frans Schartaus Handelsinstitut delar idag lokal med rekryteringsprogrammet som sorterar under socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden.

Antalet vuxenstudierande utgår från årsstudieplatser (helårsplatser). Inför 2010 är det budgeterat för ca 6 300 årsstudieplatser. En årsstudieplats omfattar normalt 800 studiepoäng, under det att en studerande i realiteten kan studera alltifrån enstaka kurs (100 poäng) till studiepaket på närmare 1 000 poäng. Detta gör att antalet personer vida överstiger antalet platser. För 2010 beräknas att ca 16 000 personer studerar inom komvux, en ökning med ca 1 000 personer jämfört med 2009.

Förändringar i lokalbeståndet

Beroende på socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens framtida beslut kan rekryteringsprogrammet komma att flytta till andra lokaler. Frans Schartaus Handelsinstitut kommer i sådant fall att ha kapacitet för att ta emot fler studerande inom vuxenutbildning. Verksamheten på skolan idag är inriktad på KY/(Yrkeshögskola) som växer i volym.

Tidigare plan för ventilationsombyggnad av Frans Schartaus Handelsinstitut har avbrutits då SISAB och utbildningsförvaltningen har olika uppfattning om fördelningen av kostnader för underhållsåtgärder och verksamhetsanpassning. I framtida översyn av ramavtalet mellan staden och SISAB är det angeläget att klargöra ansvaret för ventilationssystem med godkänd OVK.

På S:t Eriks gymnasium finns idag en KY-utbildning inom hudvård som organisatoriskt ligger inom gymnasieavdelningen. Diskussioner förs om ny lokalisering och organisering under Frans Schartaus Handelsinstitut.

Särvux (grundläggande och gymnasial särvux) finns idag på Fatburgsgatan 26 i lokaler som inte är anpassade till de behov som verksamheten kräver. Avsikten är att flytta till Rosenlundsgatan till sommaren.

Inriktningen för Åsö vuxengymnasium Västerort är att lämna nuvarande lokaler senast sommaren 2011 och flytta till lokaler i Ross Tensta Gymnasium.

Nedan listas utredningar av större vikt respektive hyresgenererande investeringar från 5 mnkr och hyresförändringar från 1,0 mnkr.

Utredningsskede

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr)	Inriktningsbeslut
Särvux	3	Flytt till befintliga lokaler bättre anpassade till verksamheten		2009
Västerorts vux	1	Ventilationsprojekt (SISAB) och begränsad verksamhetsanpassning	2,0	2009

Förslagshandlingsskede

Skola	Prio.	Beskrivning	Investering (mnkr)	Genomförandebeslut
Västerorts vux, Särvux och Åsö	3	Tillgänglighetsåtgärder		2009-2010

Kostnadsutveckling

Tabell: Förväntad kostnadsutveckling och indikatorer för vuxenutbildningsavdelningen

	2010	2011	2012	2013
Beräknad bruttobyreskostnad per år, mnkr	22,5	23,0	23,2	23,4
Beräknad hyresintäkt per år, mnkr	3,0	3,0	3,0	3,1
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för verksamhet i egen regi, procent	12,2			
Genomsnittlig hyra för pedagogiska lokaler per kvadratmeter, kr	615	629	635	640

Bedömning av lokalkostnader och intäkter för förhyrning främst till socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen är svårbedömda eftersom de är relativt konjunkturkänsliga.

ADMINISTRATIVA LOKALER OCH FACKLIGA LOKALER

Inledning

Administrativa lokaler omfattar lokaler för förvaltningens gemensamma administration, uppdragsavdelningens olika enheter och lokaler för fackligt förtroendevalda.

Behovsanalys

Behovet av administrativa lokaler minskar något, anledningen är överförandet av IT-funktioner till GS-IT. Behovet av fackliga lokaler bedöms vara stabilt under perioden och endast mindre justeringar genomförs.

Kapacitet och kapacitetsutnyttjande

Förtätningar görs kontinuerligt på Hantverkargatan 2 F. Förtätningar sker på Trekantsvägen.

Förändringar i lokalbeståndet

Mindre förändringar sker i och med att Samuel Owens gata 1-3 avvecklas för IT-funktionen. Arealvägen 60 har lämnats tillbaka till gymnasieavdelningen och finns därmed kvar inom förvaltningen.

Kostnadsutveckling

Tabell: Förväntad kostnadsutveckling och indikatorer för administrativa lokaler

	2010	2011	2012	2013
Beräknad bruttohyreskostnad per år, mnkr	14,7	14,9	15,0	15,2

Kostnaderna bedöms öka, med anledning av ombyggnader i lokaler. Ombyggnaderna skapar möjlighet att inrymma fler arbetsplatser i lokalerna.
